

STYCZEŃ	LUTY	MARZEC	KWIECIEŃ	MAJ	CZERWIEC
1. W. NOWY ROK BOŻEJ RODZ. MARYI	1. P. Brygidy, Ignacego	1. P. Albina, Antoniego	1. P. Grażyny, Ireny	1. Ś. Święto Pracy; św. Józefa	1. S. Dzień Dziecka
2. Ś. Grzegorza, Bazylego	2. S. MATKI BOŻEJ GROMN. OFIAROWANIE PAŃSKIE	2. S. Heleny, Pawła	2. W. 14. roczn. śmierci św. Jana Pawła II	2. C. Atanazego, Zygmunta	2. N. WNIEBOWST. PAŃSKIE
3. C. Danuty, Zdzisława	3. N. Błażeja, Oskara	3. N. Feliksa, Kunegundy	3. Ś. Ryszarda, Pankracego	3. P. NMP KRÓLOWEJ POLSKI Święto Konstytucji 3 Maja	3. P. Karola, Leszka
4. P. Anieli, Eugeniusza	4. P. Andrzeja, Weroniki	4. P. Kazimierza, Eugeniusza	3. Ś. Franciszka, Teodozji	4. S. Moniki, Floriana	4. W. Karola, Franciszka
5. S. Szymona, Edwarda	5. W. Agaty, Adelajdy	5. W. Fryderyka, Teofila	4. C. Wacława, Izydora	5. N. III WIELKANOCNA	5. C. Bonifacego, Walerii
6. N. OBJAWIENIE PAŃSKIE Kacpra, Melchiora, Baltazara	6. Ś. Doroty, Pawła	6. Ś. POPIELEC	5. P. Ireny, Wincentego	6. P. Filipa, Jakuba	6. C. Norberta, Pauliny
7. P. Juliana, Lucjana	7. C. Ryszarda, Romualda	7. C. Tomasza, Pawła	6. S. Celestyna, Wilhelma	7. W. Augusta, Róży	7. P. Roberta, Wiesława
8. W. Seweryna, Teofila	8. P. Hieronima, Jana	8. P. Beaty, Wincentego	7. N. V WIELKIEGO POSTU	8. Ś. Stanisława, Wiktora	8. S. Wilhelma, Seweryna
9. Ś. Juliana, Marceliny	9. S. Apolonii, Nikifora	9. S. Franciszki, Dominika	8. P. Waltera, Dionizego	9. C. Grzegorza, Karoliny	9. N. ZESŁANIE DUCHA ŚW.
10. C. Jana, Wilhelma	10. N. Elwiry, Jacka	10. N. I WIELKIEGO POSTU	9. W. Marii, Marcelego	10. P. Izydora, Antoniny	10. P. Bogumiła, Małgorzaty
11. P. Honoraty, Matyldy	11. P. Marii, Lucjana	11. P. Konstantego, Ludostawa	10. Ś. Makarego, Michała	11. S. Franciszka, Miry	11. W. Adelajdy, Feliksa
12. S. Arkadiusza, Benedykta	12. W. Eulalii, Modesta	12. W. Grzegorza, Justyny	11. C. Filipa, Leona	12. N. IV WIELKANOCNA	12. S. Jana, Onufrego
13. N. CHRZTU PAŃSKIEGO	13. Ś. Grzegorza, Katarzyny	13. Ś. Bożeny, Krystyny	12. P. Juliusza, Wiktora	13. P. Roberta, Serwacego	13. C. Bonifacego, Lucjana
14. P. Hilarego, Feliksa	14. C. Cyryla, Metodego	14. C. Matyldy, Łazarza	13. S. Marcina, Przemysława	14. W. Macieja, Bonifacego	14. P. Elwiry, Walerego
15. W. Franciszka, Pawła	15. P. Fausty, Klaudiusza	15. P. Longina, Klemensa	14. N. NIEDZIELA PALMOWA	15. Ś. Zofii, Izydora	15. S. Jolanty, Wita
16. Ś. Marcelego, Włodzimierza	16. S. 66. rocznica śmierci bpa F. Hodura	16. S. Hilarego, Izabeli	15. P. Anastazji, Teodora	16. C. Stanisława, Wierczysława	16. N. TRÓJCY PRZENAJŚW.
17. C. Jana, Antoniego	17. N. Aleksęgo, Zbigniewa	17. P. Cyryla, Edwarda	16. W. Julii, Benedykta	17. P. Weroniki, Sławomira	17. P. Laury, Alberta
18. P. Rozp. Tyg. M.o Jedn. Chrz.	18. P. Szymona, Konstancji	19. W. Św. Józefa Oblubieńca NMP	17. Ś. Roberta, Rudolfa	18. S. Eryka, Feliksa	18. W. Elżbiety, Marka
19. S. Henryka, Marty	19. W. Konrada, Arnolda	20. Ś. Klaudii, Maurycego	18. C. WIELKI CZWARTEK	19. N. V WIELKANOCNA	19. Ś. Gerwazego, Protazego
20. N. Sebastiana, Fabiana	20. Ś. Leona, Eustachego	21. C. Mikołaja, Benedykta	19. P. WIELKI PIĄTEK	20. P. Bernardyna, Aleksandra	20. C. BOŻE CIAŁO
21. P. Dzień Babci	21. C. Eleonory, Piotra	22. P. Katarzyny, Bogustawa	20. S. WIELKA SOBOTA	21. W. Tymoteusza, Wiktora	21. P. Alicji, Alojzego
22. W. Dzień Dziadka	22. P. Marty, Małgorzaty	23. S. Feliksa, Pelagii	21. N. WIELKANOC	22. Ś. Rity, Heleny	22. S. Pauliny, Flawiusza
23. Ś. Rajmunda, Karola	23. S. Izabeli, Damiana	24. N. III WIELKIEGO POSTU	22. P. PONIEDZIAŁEK WIELKANOCNY	23. C. Iwony, Kryspina	23. N. Dzień Ojca
24. C. Tymoteusza, Felicjana	24. N. Bogusza, Macieja	25. P. ZWIASTOWANIE NMP	23. W. Jerzego, Wojciecha	24. P. Joanny, Zuzanny	24. P. Narodziny św. Jana Chrzciciela
25. P. Zak. Tyg. M.o Jedn. Chrz.	25. P. Wiktora, Cezarego	26. W. Emanuela, Teodora	24. Ś. Aleksęgo, Grzegorza	25. S. Grzegorza, Urbana	25. W. Łucji, Wilhelma
26. S. Pauliny, Polikarpa	26. W. Aleksandra, Mirosławy	27. Ś. Lidii, Ernesta	25. C. Marka, Jarostawa	26. N. VI WIELKANOCNA Dzień Matki	26. Ś. Jana, Pawła
27. N. Anieli, Jana	27. Ś. Gabriela, Anastazji	28. C. Jana, Anieli	26. P. Marii, Marcelego	27. P. Augustyna, Juliana	27. C. Władysława, Marii NMP NIEUSTR. POMOCY
28. P. Juliana, Tomasza	28. C. Lecha, Romana	29. P. Wiktora, Eustachego	27. S. Zyty, Felicji	28. W. Jaromira, Justyny	28. P. Leona, Ireneusza
29. W. Zdzisława, Franciszka		30. S. Amelii, Leonarda	28. N. II WIELKANOCNA	29. Ś. Urszuli, Magdaleny	29. S. Św. Apostołów Piotra i Pawła
30. Ś. Macieja, Martyny		31. N. IV WIELKIEGO POSTU	29. P. Katarzyny, Hugona	30. C. Jana, Karola	30. N. Lucyny, Emilii
31. C. Jana, Ludwika			30. W. Mariana, Katarzyny	31. P. Anieli, Petroneli	



KALENDARZ MIESIĘCZNIKA KATOLICKIEGO

rodzina

na rok

2019

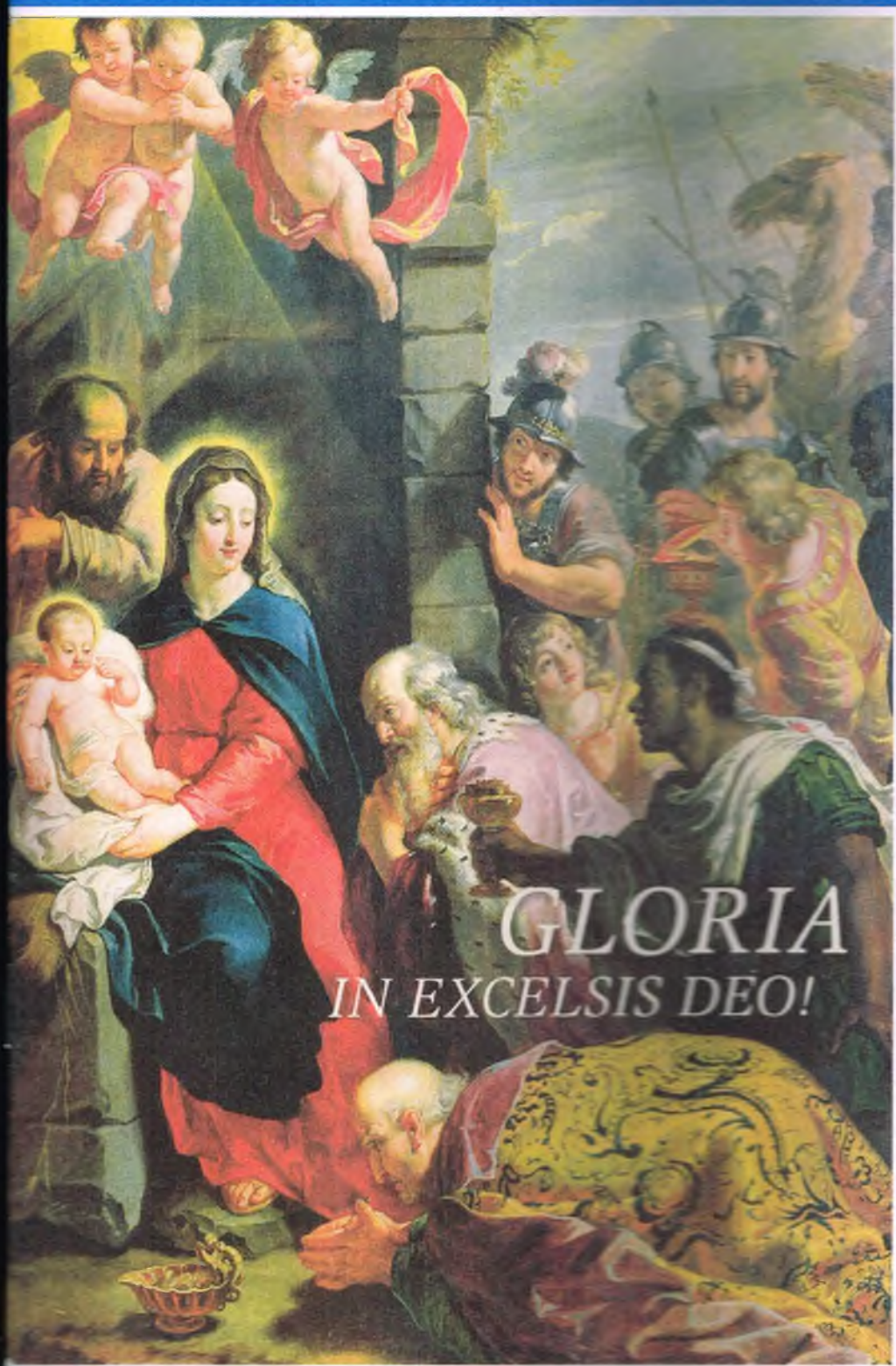
LIPIEC	SIERPIEŃ	WRZESIEŃ	PAŹDZIERNIK	LISTOPAD	GRUDZIEŃ
1. P. Haliny, Mariana	1. C. 75. rocznica Powstania Warszawskiego	1. N. 80. rocznica wybuchu II wojny światowej	1. W. Remigiusza, Danuty	1. P. Wszystkich Świętych	1. N. I ADWENTU
2. W. Marii, Urbana	2. P. Marii, Gustawa	2. P. Stefana, Juliana	2. Ś. Św. Aniołów Stróżów	2. S. DZIEN ZADUSZNY	2. P. Pauliny, Rafała
3. Ś. Jacka, Anatola	3. S. Lidii, Nikodema	3. W. Szymona, Izabeli	3. C. Teresy, Gerarda	3. N. Sylwii, Huberta	3. W. Franciszka, Lucjana
4. C. Malwiny, Elżbiety	4. N. Dominiki, Protazego	4. Ś. Rozalii, Róży	4. P. Edwina, Franciszka	4. P. Karola, Olgierda	4. S. Barbary, Jana
5. P. Antoniego, Karoliny	5. P. Marii, Oswalda	5. C. Doroty, Wawrzyńca	5. S. Apolinarego, Fausty	5. W. Elżbiety, Sławomira	5. C. Sabiny, Kryspina
6. S. Cyryla, Metodego	6. W. PRZEMIENIENIE PAŃSKIE	6. P. Beaty, Zachariasza	6. N. Artura, Brunona	6. S. Leonarda, Feliksa	6. P. Mikołaja, Emiliana
7. N. Dominiki, Łucji	7. Ś. Doroty, Kajetana	7. S. Melchiora, Reginy	7. P. NMP RÓŻANCOWEJ	7. C. Willibrorda, Antoniego	7. S. Wiktora, Seweryna
8. P. Elżbiety, Edgara	8. C. Dominika, Emiliana	8. N. NARODZENIE NMP	8. W. Brygidy, Pelagii	8. P. Wiktora, Ursyna	8. N. II ADWENTU NIEPOK. POCZ. NMP
9. W. Weroniki, Zenona	9. P. Jana, Romana	9. P. Piotra, Sergiusza	9. Ś. Bogdana, Dionizego	9. S. Teodora, Ursyna	9. P. Leokadii, Walerii
10. S. Amelii, Filipa	10. S. Borysa, Wawrzyńca	10. W. Łukasza, Mikołaja	10. C. Franciszka, Pauliny	10. N. Leona, Andrzeja	10. W. Julii, Marii
11. C. Benedykta, Olgi	11. N. Lidii, Zuzanny	11. Ś. Jacka, Prota	11. P. MACIERZYNSTWA NMP	11. P. Święto Niepodległości Marcina, Wiktora	11. S. Damazego, Daniela
12. P. Brunona, Jana	12. P. Euzebiusza, Klary	12. C. Marii, Gwidona	12. S. Maksymiliana, Eustachego	12. W. Renaty, Witolda	12. C. Aleksandra, Ady
13. S. Eugeniusza, Małgorzaty	13. W. Heleny, Hipolita	13. P. Eugenii, Aureliusza	13. N. Edwarda, Honorata	13. S. Benedykta, Stanisława	13. P. Łucji, Otylii
14. N. Kamila, Marcelego	14. S. Maksymiliana, Alfreda	14. S. PODWYŻ. KRZYŻA ŚW.	14. P. Dzień Edukacji Narodowej	14. C. Serafina, Wawrzyńca	14. S. Alfreda, Izydora
15. P. Henryka, Włodzimierza	15. C. WNIEBOWZIĘCIE NMP	15. N. MB BOLESNEJ	15. W. Jadwigi, Teresy	15. P. Alberta, Leopolda	15. N. III ADWENTU
16. W. Benedykta, Eustachego	16. P. Joachima, Rocha	16. P. Edyty, Kornelii	16. Ś. Ambrożego, Florentyny	16. S. Gertrudy, Edmunda	16. P. Albiny, Zdzisławy
17. Ś. Aleksęgo, Bogdana	17. S. Anity, Jacka	17. W. Roberta, Justyny	17. C. Wiktora, Małgorzaty	17. N. Grzegorza, Salomei	17. W. Olimpii, Łazarza
18. C. Kamila, Szymona	18. N. Heleny, Laury	18. S. Irmy, Stanisława	18. P. Lucyny, Łukasza	18. P. Romana, Klaudyny	18. S. Bogusława, Gracjana
19. P. Marcina, Wincentego	19. P. Bolesława, Juliusza	19. C. Januarego, Konstancji	19. S. Piotra, Pelagii	19. W. Elżbiety, Seweryna	19. C. Dariusza, Gabrieli
20. S. Czesława, Hieronima	20. W. Bernarda, Sobiesława	20. P. Filipiny, Eustachego	20. N. Ireny, Jana	20. Ś. Edmunda, Rafała	20. P. Bogumiła, Dominika
21. N. Daniela, Wiktora	21. Ś. Jolanty, Piusa	21. S. Mateusza, Hipolita	21. P. Urszuli, Jakuba	21. C. Janusza, Konrada	21. S. Tomasza, Piotra
22. P. Marii, Magdaleny	22. C. Marii, Cezarego	22. N. Tomasz, Maurycego	22. W. Filipa, Flawiusza	22. P. CHRYSYSTUSA KRÓLA WSZECHŚWIATA	22. N. IV ADWENTU
23. W. Sławomira, Apolinarego	23. P. Filipa, Wiktora	23. P. Marleny, Bogusława	23. Ś. Ignacego, Teodora	23. S. Felicjy, Klemensa	23. P. Wiktora, Jana
24. Ś. Kingi, Krystyny	24. S. Bartłomieja, Jerzego	24. W. Gerarda, Teodora	24. C. Marcina, Rafała	24. N. Marii, Flory	24. W. WIGILIA BOŻEGO NARODZENIA
25. C. Jakuba, Krzysztofa	25. N. Grzegorza, Ludwika	25. Ś. Aurelii, Władysława	25. P. Darii, Ingi	25. P. Katarzyny, Elżbiety	25. Ś. BOŻE NARODZENIE
26. P. Anny, Joachima, Hanny	26. P. MB CZESTOCHOWSKIEJ	26. C. Kosmy, Damiana	26. S. Ewarysta, Lucjana	26. W. Leonarda, Konrada	26. C. DRUGI DZIEŃ ŚWIĄT Szczepana, Dionizego
27. S. Julii, Natalii	27. W. Moniki, Cezarego	27. P. Justyny, Wincentego	27. N. Sabiny, Wincentego	27. Ś. Wirgiliusza, Waleriana	27. P. Jana, Fabiola
28. N. Wiktora, Innocentego	28. Ś. Adeliny, Aleksęgo	28. S. Wacława, Marka	28. P. Szymona, Tadeusza	28. C. Stefana, Zdzisława	28. S. Młodzianków Męczenników
29. P. Marty, Olafa	29. C. Jana, Sabiny	29. N. Michała, Rafała, Gabriela	29. W. Michała, Wioletty	29. P. Błażeja, Saturnina	29. N. Świętej Rodziny
30. W. Piotra, Julity	30. P. Róży, Szczęsnego	30. P. Grzegorza, Hieronima	30. Ś. Przemysława, Zenobii	30. S. Andrzeja, Konstantego	30. P. Eugeniusza, Irminy
31. Ś. Ignacego, Lubomira	31. S. Bohdana, Rajmunda		31. C. Krzysztofa, Urbana		31. W. Sylwestra, Melanii

NR INDEKSU 374776
PL. ISSN 0137-8287

rodzina

NR 1
(1864)
2019

MIESIĘCZNIK KATOLICKI • STYCZEŃ • CENA 2 ZŁ



Szczęśliwego
Nowego
Roku
2019

Pokłon Trzech Króli

Pamiętajmy: 17 stycznia 1945

74 lata temu do spalonej Warszawy wkroczyła 1 Armia Wojska Polskiego wraz z żołnierzami radzieckimi. Zakończyła się okupacja niemiecka. Na ruinach Dworca Głównego wywieszono flagę narodową. 19 stycznia odbyła się defilada wojsk polskich i radzieckich. Z punktu widzenia losów niepodległego państwa polskiego, dzień ten nie miał większego znaczenia.

Do takiej Warszawy wracali



Lotem błyskawicy przeleciała po miejscowościach podwarszawskich wieść, że w Warszawie już nie ma Niemców, że jest wojsko polskie. Warszawianie rozpoczęli masowy powrót do swojego miasta. Nasi rodzice, dziadkowie, pradiadkowie ciągnęli do swojego miasta całymi gromadami. Popychali wózki dziecięce, ryksze, nawet dwukółkowe warszawskie śmietniczki. Na tym wszystkim mieli swoje manatki, pościel, miski, stoliki,



okopcone kotły do prania. Wracali do umarłego miasta, miasta – cmentarza, gdzie ciała ofiar Powstania leżały jeszcze na ulicach, w bramach, na klatkach schodowych. Gdzie szerniały od ognia ruiny pachniały jeszcze spalenizną. Gdzie wiatr nie rozwiał jeszcze do końca dymów płonących domów. Wracali i zamieszkiwali w ruinach, które nie nadawały się do zamieszkania. Bez wody, światła. Bez jedzenia.



Warszawa, Krakowskie Przedmieście, styczeń 1945 r.

Trzeba było być nieprawdopodobnie zdeterminowanym, żeby patrząc na tę kupę gruzów i kikuty wypalonych pierzei ulic wierzyć, że tu kiedykolwiek będzie normalne miasto. A jednak... Bo w tym wszystkim był jakiś ogromny optymizm i głęboka wiara, że Warszawa wróci do życia i będzie kiedyś normalnym miastem. Już następnego dnia rozpoczął się handel, pierwsze przekupki wyszły na miasto.

Nie było wówczas ważne, że Warszawa legła w gruzach. Ważne było, że Warszawa jest wolna od najeźdźcy. Dla warszawiaków był to dzień powrotu do ich Warszawy. Wraz z Polskim Wojskiem przy Armii Czerwonej wrócili do swojego miasta, gdzie można było zacząć normalnie żyć.



Warszawa jest miastem, którego losy potoczyły się bardzo różnie, jeżeli chodzi o dwie jego części. Inny los spotkał Pragę, a inny lewobrzeżną część. Jest to o tyle symptomatyczne, że w planach niemieckich dotyczących zniszczenia Warszawy i stworzenia na jej gruzach nowej koncepcji urbanistycznej, dla obydwu części przypisane były także zupełnie inne role. Część lewobrzeżna miała stać się autentycznym 100-tysięcznym miastem niemieckim, a prawobrzeżna stanowić kilkudziesięcioletni rezerwar taniej siły roboczej.

W styczniu 1945 r. lewobrzeżna część Warszawy w znacznym procencie już nie istniała. Celowe działania okupanta niemieckiego dotyczące niszczenia poszczególnych partii zabudowy miejskiej lewobrzeżnej części miasta były prowadzone konsekwentnie, począwszy od kampanii wrześniowej 1939 r. Już w czasie bombardowań w Warszawie były wskazane te rejony, które miały ulec zniszczeniu. Ostatni akt nastąpił po Powstaniu Warszawskim. W końcu października 1944 r. wysadzone zostały resztki Zamku Królewskiego, a w grudniu – Pałac Brühla. Wszystkie pamiątki materialne, które stanowiły świadectwa niepodległego Państwa Polskiego zostały przez Niemców świadomie zniszczone. Wyburzaniu i paleniu Warszawy towarzyszyła zakrojona na szeroką skalę grabież pozostającego w mieście mienia publicznego i prywatnego.

Straty ludnościowe Warszawy wyglądały równie przerażająco jak straty materialne. Warszawa w 1939 r. liczyła blisko 1,3 mln osób. Przyjmuje się, iż w wyniku działań niemieckich zostało zamordowanych ponad 730 tys. mieszkańców miasta, spośród nich 360 – 370 tys. to Żydzi z warszawskiego getta, 170 tys. mieszkańców zabito w czasie Powstania Warszawskiego. Do tego doliczyć należy ponad 80 tys. ofiar systematycznych działań represyjnych, w tym przerażających egzekucji przeprowadzanych na terenie miasta.



Uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki Maryi

Pierwszy dzień Nowego Roku to uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki. Przez siedem dni, wpatrzeni w żłóbek Chrystusa Pana, rozważaliśmy tajemnicę Bożego Narodzenia. 1 stycznia Kościół zwraca nasze oczy ku Tej, którą pozdrawiamy jako „Matkę Stworzyciela”, „Matkę Zbawiciela”, „Świętą Bożą Rodzicielkę”, „Matkę Chrystusową”. W radosnym świętowaniu patrzymy na Tę, która stała się przyczyną naszej radości.

Tego dnia z wszystkich przymiotów Maryi czcimy szczególnie Jej macierzyństwo. „Gdy nadeszła pełnia czasu, zesłał Bóg Syna swego, zrodzonego z Niewiasty”. Maryja otrzymała posłannictwo wydania na świat Jezusa, Zbawiciela wszystkich ludzi. Dzięki Niej Syn Boży stał się człowiekiem, naszym bratem. My zaś staliśmy się dziećmi Bożymi.

Dziękujemy Maryi za to, że swą macierzyńską opieką otacza cały lud Boży. Przypomnijmy, że na papiusie, pochodzącym z przełomu III i IV wieku, odnalezionym w Egipcie, utrwalona została antyfony: „Pod Twoją obronę”. Modlitwa ta jest wyznaniem wiary w Boże Macierzyństwo Najświętszej Maryi Panny: „Pod Twoją obronę uciekamy się Święta Boża Rodzicielko...”. A w modlitwie *Zdrowaś Maryjo* prosimy z wiarą: „Święta Maryjo, Matko Boża, módl się za nami grzesznymi...”. W *Godzinkach* zaś wyśpiewujemy prawdę o Bożym Macierzyństwie Maryi: „Ciebie Monarcha wieczny od wieków swojemu/Za Matkę obrał Słowu Jednorodzonemu”.

W pobożności polskiej, już na początku chrześcijaństwa na naszych ziemiach rozbrzmiewało uroczyste wyznanie wiary w Boże Macierzyństwo NMP: „Bogurodzica, Dziewica, Bogiem sławiona Maryja...”.

Uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki to najstarsze maryjne święto obchodzone już przed soborem w Efezie (431), na którym

gii Kościoła Święto Boskiego Macierzyństwa i jako dogmat ogłosił, że Maryja jest Matką Bożą.

Wciąż świętujemy narodzenie Jezusa Chrystusa, bo – choć jest to święto Maryi – trudno jest oddzielić Matkę od Syna. Wchodząc w Nowy Rok, wzywamy imienia Świętej Bożej Rodzicielki



Matka Boża z Dzieciątkiem Jezus (Muzeum Sztuki Katalońskiej w Barcelonie, Hiszpania)

przyznano Maryi tytuł „Theotokos” (Bogurodzica). Na pamiątkę 1500. rocznicy tego soboru, w 1931 r. papież Pius XI wprowadził do litur-

Maryi, bo to Ona, Matka Syna Bożego, jest obecna przy Nim i przy nas. Za Jej pośrednictwem powierzamy się Jezusowi.

Idźmy za Gwiazdą



*Idźmy za gwiazdy blaskiem – Magów drogą,
Choć welon czarnych przystania nas chmur,
Gdzie nad stajenką lichą i ubogą
Aniołów śpiewa chór!
Idźmy za Gwiazdą – idźmy Magów śladem,
Choć mroźny powiew lzę kryształy w lód,
Gwiazdę na niebie zapali nam bładem*

*Pan – przez miłości cud!
Idźmy za Gwiazdą – tam, gdzie tłum pasterzy
Czołem uderza o stajenki próg,
A złotą gwiazdkę zapali nam w duszy
Nasz Pan – nasz Król – nasz Bóg!*

*„Gwiazda betlejemska”,
Bożymir (Joanna Podhorska-Okołów)*



Uroczystość Objawienia Pańskiego

6 stycznia Kościół katolicki obchodzi uroczystość Objawienia Pańskiego, zwaną potocznie świętem Trzech Króli. Kończy ono trwające od Wigilii obchody Bożego Narodzenia.

Ewangelia św. Mateusza mówi o Magach lub – według innych tłumaczeń – Mędrcach ze Wschodu, którzy idąc za gwiazdą przybyli do Jerozolimy i Betlejem szukając nowo narodzonego króla żydowskiego: „Weszli do domu i zobaczyli Dziecię z Matką Jego, Maryją; upadli na twarz i oddali Mu pokłon. I otworzywszy swe skarby ofiarowali Mu dary: złoto, kadzidło i mirrę”.

Pokłon Mędrców ze Wschodu złożony Dzieciątku Jezus symbolizuje pokłon świata pogan, całej rodziny ludzkiej, wśród której zjawił się Chrystus, a która w swoich przedstawicielach przychodzi z krańców świata złożyć Mu pokłon. To jedno z najstarszych świąt w Kościele. Trzej królowie być może byli astrologami, którzy ujrzeli gwiazdę – znak narodzin Króla. Jednak pozostanie tajemnicą, w jaki sposób stała się ona dla nich czytelnym znakiem, który wyprowadził ich w daleką i niebezpieczną podróż do Jerozolimy.

Uroczystość Objawienia Pańskiego należy do pierwszych, które uświęcił Kościół. Na Wschodzie pierwsze jej ślady spotykamy już w III w. Tego właśnie dnia obchodził Kościół grecki święto Bożego Narodzenia, ale w treści znacznie poszerzonej: jako uroczystość Epifanii, czyli zjawienia się Boga na ziemi w Tajemnicy Wcielenia. Na Zachodzie uroczystość Objawienia Pańskiego datuje się od końca IV w. (oddzielnie od Bożego Narodzenia).

Św. Mateusz nie podaje liczby Magów. Malowidła w katakumbach rzymskich z wieku II i III pokazują ich dwóch, czterech lub sześciu. U Syryjczyków i Ormian występuje ich nawet dwunastu. W Tradycji Kościoła przeważa

re są pierwszymi literami łacińskiego zdania: (Niech) Chrystus mieszkanie błogosławi – po łacinie: **Christus mansio-**



„Pokłon Trzech Króli”, Giotto

jednak liczba trzy ze względu na opis, że złożyli trzy dary. Tę liczbę spotykamy np. we wspaniałej mozaice w bazylice św. Apolinarego w Rawennie z wieku VI. Także Orygenes podaje tę liczbę jako pierwszy wśród pisarzy chrześcijańskich. Dopiero od wieku VIII pojawiają się imiona Trzech Magów: Kacper, Melchior i Baltazar. Są one zupełnie dowolne, nie potwierdzone żadnymi źródłami.

Mędrcy, którzy przybyli do Jezusa, złożyli Mu dary. Wedle tradycji były nimi: złoto – symbol godności królewskiej, kadzidło – godności kapłańskiej, mirra – symbol wypełnienia prorocत्व mesjańskich oraz zapowiedź śmierci Zbawiciela. Jednocześnie był to wyraz wiary w Chrystusa prawdziwego człowieka (mirra), prawdziwego Boga (kadzidło) oraz Króla (złoto).

Z uroczystością Objawienia Pańskiego wiąże się zwyczaj święcenia kredy, kadzidła i wody. Kredą oznaczamy drzwi na znak, że w naszym mieszkaniu przyjęliśmy Wcielonego Syna Bożego. Piszemy na drzwiach litery C + M + B, któ-

nem benedictat. Zwykle dodajemy jeszcze aktualny rok.

Król Jan Kazimierz miał zwyczaj, że w uroczystość Objawienia Pańskiego składał na ołtarzu jako ofiarę wszystkie monety bite w roku ubiegłym. Wierzono też, że dotknięcie święconym złotem całej szyi uchroni od choroby. Kadzidłem okadzano domy i nawet obory, a w nich chore zwierzęta. Przy każdym kościele stały od świtu stragany, na których sprzedawano kadzidło i kredę. Kadzidłem wierni okadzali swoje mieszkania. Dzieci chodziły po domach z gwiazdą i śpiewem kolęd o Trzech Królach. Czas od Bożego Narodzenia do Trzech Króli uważano tak dalece za święty, że nie wykonywano w nim żadnych ciężkich prac, jak np.: młócki, mielenia ziarna na żarnach; kobiety nawet przezywały przedzenie.

Uroczystość Objawienia Pańskiego jest związana również z radosnymi, barwnymi Orszakami Trzech Króli, które w tym roku przejdą ulicami 644 miejscowości w Polsce i 16 zagranicznych, pod hasłem „Bóg jest dla wszystkich”.

Trzej Królowie

Spośród bardzo licznych w malarstwie europejskim renesansu i baroku obrazów podejmujących motyw pokłonu trzech królów szczególnie interesujące jest dzieło **Domenico Ghirlandaio „Pokłon Trzech Królów”, 1485 – 1488.**

Obraz ten wyróżnia się bogactwem uwzględnionych na nim motywów malarskich. Święta Rodzina z wołem i osiołem namalowana jest centralnie pomiędzy dwiema kolumnami, z wyeksponowaną Maryją w samym środku. Niestandardowy jest tu brak aureoli nad głową świętego Józefa. Spośród trzech magów dwaj klęczą (jeden poniżej Maryi Panny, drugi poniżej św. Józefa), a trzeci stoi z kielichem na tle głowy woła. Zgodnie z tradycją, reprezentują oni trzy okresy życia ludzkiego: młodość (ten ze złotym kielichem),

wiek dojrzały (ten z kadielnicą) i starość (ten który całuje Jezusa w stópkę i złożył, jak się wydaje, mirrę na schodkach, przed którymi klęczą). W połowie obrazu na samej górze namalowana jest gwiazda betlejemka, która kieruje promienie w kierunku Maryi. Ale ta gwiazda otrzymała okazję asystę w postaci grupy czterech aniołów, z których dwa trzymają rozwinięty zwój ze słowami „Gloria in excelsis Deo” i zapisem nutowym.

„Pokłon Trzech Królów” zawiera też elementy niestandardowe. Aniołowie się radują, pod niebiosami wykrzykują: Gloria, gloria, gloria..., a tymczasem na ziemi

dzieją się znane z Ewangelii rzeczy, które jednak nie należą do ikonograficznego standardu przy przedstawianiu „Pokłonu Trzech Królów” – zarządza przez Heroda rzeź niewiniątek, widoczna po lewej stronie obrazu. U góry po prawej stronie



„Pokłon Trzech Królów”, namalował Domenico Ghirlandaio (1449 – 1494)

widzimy zwiastowanie przez anioła pasterzom dobrej nowiny, że narodził się Zbawiciel w mieście Dawidowym.

Ale pomysłowość malarza malującego „Pokłon Trzech Królów” idzie dalej, bo maluje on na obrazie elementy jeszcze bardziej niestandardowe.

W prawym dolnym rogu widzimy z aureolą nad głową Jana Ewangelistę, utożsamianego przez tradycję kościelną z Janem Apostołem i Janem autorem Apokalipsy. A dziecko klęczące obok niego, ku któremu kieruje on swoją lewą otwartą dłoń, to on sam jako dziecko, gdyż w czasach narodzin Jezu-

sa święty Jan Ewangelista mógł być co najwyżej dzieckiem. To dziecko też ma aureolę nad głową, ale o ile stary Jan ma aureolę podobną do tej, którą widzimy nad głową Maryi, o tyle aureola małego Jana przypomina raczej Gwiazdę Betlejemską.

Na „Pokłonie Trzech Królów” w lewym dolnym rogu obrazu klęczy z kolei Jan Chrzciciel, w tunice z wielbłądziej sierści, z charakterystycznym krzyżem

w lewej dłoni, patrząc w stronę widza i wskazując palcem prawej dłoni na Jezusa – tak, jakby chciał powiedzieć: „nie ja, lecz On”. Klęczy przy nim takie samo dziecko jak przy Janie Ewangelistcie, a ze skroni spływają mu po policzku i na szyję krople krwi. Jest to, oczywiście, mały Jan Chrzciciel, który w wersji z Ewangelii według świętego Łukasza urodził się tylko trochę wcześniej niż Jezus, czyli właśnie jako takie dziecko mógł oglądać rozgrywaną się na obrazie scenę.

Pokłon trzech królów na tym obrazie ma symboliczne znaczenie. Dotyczy on pojawienia się w świecie nowej idei, która ma

zmienić oblicze świata. Stary świat reprezentują zarówno trzej magowie ze Wschodu – zamienieni przez tradycję w trzech królów – jak i wół z osłem, jako symbol nieświadomego spraw boskich prostodusznego pogaństwa, poddającego się potulnie światłości, która przyszła oto na świat – inaczej niż król Herod, który na tę okoliczność zarządza rzeź niewiniątek. Stary świat to również te cztery ozdobne kolumny antyczne. Symbolizują one zapewne cesarstwo rzymskie jako polityczną ramę, w obrębie której ukształtuje się nowy chrześcijański świat.

„Gdy więc lud oczekiwał z napięciem i wszyscy snuli domysły w sercach co do Jana, czy nie jest Mesjaszem, on tak przemówił do wszystkich: Ja was chrzczę wodą; lecz idzie mocniejszy ode mnie, któremu nie jestem godzien rozwiązać rzemyska u sandałów. On chrzcić was będzie Duchem Świętym i ogniem. [...] Kiedy cały lud przystępował do chrztu, Jezus także przyjął chrzest. A gdy się modlił, otworzyło się niebo i Duch Święty zstąpił na Niego, w postaci cielesnej niby gołębica, a z nieba odezwał się głos: Tyś jest mój Syn umiłowany, w Tobie mam upodobanie” (Łk 3, 15-16.21-22).

a człowiekiem, która została zerwana jednostronnie przez człowieka, zostaje ponownie przywrócona. Człowiek wchodzi na nowo w orbitę miłosierdzia i łaski. Dlatego język Jezusa różni się od Jana Chrzciciela. Jan mówił o karze, gniewie Bożym, akcentował sprawiedliwość. Jezus mówi o mi-

Święto Chrztu Pańskiego

W pierwszą niedzielę po Trzech Królach Kościół wspomina chrzest Chrystusa Pana w wodach Jordanu. W czasie chrztu Chrystus objawił się Izraelitom jako prawdziwy Mesjasz namaszczony Duchem Świętym. Niedziela Chrztu Pańskiego kończy w Kościele okres Bożego Narodzenia, i rozpoczyna tak zwany „czas zwykły”. W ten zwykły czas wprowadza nas tajemnica chrztu Jezusa.

W życiu ludzkim, również religijnym, ważna jest inicjacja i rytuały. Taki charakter miał chrzest Jana. Wprowadzał do wspólnoty tych, którzy oczekiwali bliskiego przyjścia Mesjasza. Chrzest poprzedzało wyznanie grzechów. Następnie zanurzano się w wodzie, pozostawiając w jej nurtach grzechy. Człowiek obmyty wodą łączył się z boskim źródłem życia. Jezus, który nie miał nawet cienia grzechu, nie potrzebował chrztu. Jednak stanął w grupie grzeszników. Wszedł w ludzki świat, jego słabości, nędzę, grzech. „Zbrukał się” niejako wszystkimi grzechami, które pozostawiano w Jordanie, by później ludzi z nich wyzwolić poprzez krzyż.



Chrzest Chrystusa w rzece Jordan

Jedynym sposobem, by spotkać dogłębnie Jezusa jest świadomość, że wszyscy są grzesznikami i potrzebują Jezusa. Odcięcie się od grzeszników, przekonanie, że jest się innym, lepszym, sprawiedliwym, jest wykluczeniem siebie z relacji z Jezusem.

Św. Łukasz podkreśla trzy symbole chrztu Jezusa:

■ Otwarte niebo. W chwili chrztu Jezusa otwiera się niebo. Wiąż między Bogiem

łości, dobroci i miłosierdziu Ojca.

■ Duch Święty w postaci gołębicy. W poezji i Piśmie Świętym gołębica symbolizuje miłość. W czasie chrztu Jezusa miłość Boża znów spłynęła na świat. Bóg w Jezusie ukazał nam Swą Twarz i dał usłyszeć Swój Głos.

■ Głos Boga jest trzecim elementem chrztu Jezusa. Zostaje przerwane milczenie. Autor listu do Hebrajczyków pisze: *Wielokrotnie i na różne sposoby przemawiał niegdyś Bóg do ojców przez proroków, a w tych ostatnich dniach przemówił do nas przez Syna (Hbr 1, 1n). Bóg przemówił do ludzi przez Syna językiem miłości: Tyś jest mój Syn umiłowany, w Tobie mam upodobanie.*

W obrzędzie chrztu Jezusa uczestniczy cała Trójca Święta: Bóg Ojciec, Syn Boży, Duch Święty. Bóg Ojciec jest głosem, wypowiada Słowo, rodzi Syna: Tyś Synem moim, ja Ciebie dziś zrodziłem (Ps 2, 7). Syn Boży objawia pokorę Boga, wchodzi we wspólnotę z grzesznikami, ogałaca się. Duch Święty, który jest miłością, „nosi się między Ojcem i Synem”. Jakby „łączy” Ich, czyni Jednym.

W rocznicę urodzin I. von Döllingera

W 220 rocznicę urodzin ks. prof. Ignaza von Döllingera, jednego z najwybitniejszych teologów i historyków Kościoła XIX w., przypominamy jego postać publikując fragment książki Bpa Ursy Kürego pt. *Kościół Starokatolicki, Historia, nauka, dążenia*, w tłumaczeniu i opracowaniu naukowym pod kierunkiem bpa prof. dra hab. Wiktora Wysoczańskiego, Warszawa 1996, s. 609-611:

„Ten niewątpliwie największy katolicki historyk Kościoła w XIX w. zajmuje pierwsze miejsce wśród klasyków literatury starokatolickiej. Jest on duchowym ojcem starokatolicyzmu. Urodzony w Bambergu, młodość spędził w Würzburgu. Mając siedemnaście lat rozpoczął studia na tamtejszym uniwersytecie, a w rok później zapisał się na studium teologii.

W 1820 r. wstąpił do seminarium duchownego w Bambergu, aby tam ukończyć swoje studia przed otrzymaniem święceń kapłańskich. Otrzymał je w 1822 r. i przez rok był wikarym w Markt-scheinfeld (środkowa Frankonia). Potem przez trzy lata był profesorem nadzwyczajnym, a w 1827 r. – profesorem zwyczajnym na uniwersytecie w Monachium (...).

Jego niezwykła pilność, godna podziwu inteligencja, rozległa wiedza, zadziwiająca znajomość języków, a przy tym wspaniały dar wymowy, wykwintny, celny sposób pisanie oraz niezawodna pamięć – predestynowały go do objęcia naukowego przewodnictwa budzącego się do nowego życia katolicyzmu niemieckiego oraz do zdobycia pozycji pioniera nowej epoki w teologii katolickiej. W katolicyzmie obudziła się nowa samoświadomość i w monachijskim romantycznym kręgu zwolenników i uczniów Józefa Görresa (1776 – 1848) – w którym I. Döllinger aktywnie działał – wobec trudnej sytuacji protestantyzmu, zapanowało przekonanie o rychłym jego końcu.



Ignaz Von Döllinger (1799 – 1890)

W tym czasie powstały antyprotestanckie prace I. von Döllingera, które pomijały wszystkie pozytywne strony protestantyzmu, a wykazywały tylko jego cienie, powołując się przy tym wyłącznie na cytaty z dzieł protestanckich (...).

W latach 1848 – 1849 I. von Döllinger odegrał doniosłą rolę we frankfurckim Zgromadzeniu Narodowym, jako przywódca katolików. Występował przeciwko rozdzieleniu Kościoła i państwa, żądał dla Kościoła wolności i autonomii we wszystkich sprawach wewnętrzkościelnych. Ale w 1850 r. wysunął on także postulat utworzenia w Niemczech Kościoła narodowego, kierowanego przez prymasa i synod, gdyż uważał, że tylko w ten sposób można przeciwdziałać postępującej ultramontanizacji Kościoła. Tym samym jednak naraził się ultramontanistom i przestał pełnić dotychczasową funkcję doradcy niemieckiego episkopatu. W tym czasie prowadził też kampanię przeciw neoscholastyce, opowiadając się za uprawianiem teologii naukowej, wskazując przy tym na teologiczną bezpłodność neoscholastycznie uprawianej teologii w krajach romańskich. Całą siłą swej osobo-

wości zaangażował wtedy w obronę studiów uniwersyteckich dla teologów niemieckich, występując przeciwko poprzestawaniu jedynie na wykształceniu seminaryjnym. Zgodnie ze swoim pojmowaniem tradycji, występował również przeciw opiniom teologicznym o nieomyślności papieża, a zgodnie ze swoimi poglądami kościelno-politycznymi – przeciwko Syllabusowi z 1864 r. oraz przeciw ultramontanistom, którzy żądali świeckiej władzy papieża, co uznawali prawie za dogmat.

Najostrzejszą walkę intelektualną z Rzymem rozpoczął, gdy był już znany prawdziwy cel zwołania I Soboru Watykańskiego. Chociaż I. von Döllinger nie został powołany jako teolog do prac soborowych, to jednak był świetnie zorientowany w przebiegu obrad soboru. Informowany przez lorda Actona, teologów z otoczenia kardynała Hohenlohne oraz przez swego ucznia J. Friedricha, publikował w monachijskiej „Allgemeine Zeitung” swoje „Listy z Soboru”, które wywołały w całym świecie ogromne wrażenie. Po ogłoszeniu nowego dogmatu, I. von Döllinger odmówił wyrażenia zgody na ten dogmat, co spowodowało ekskomunikowanie go przez władze kościelne. Nadal uważał się za katolika, jednak nigdy już nie celebrował mszy św. Brał aktywny udział w konstytuowaniu się Kościołów starokatolickich.

Pracował aktywnie aż do śmierci. Jako prezes Królewskiej Akademii Nauk w Monachium publikował swoje rozprawy i zaangażował się szczególnie w dążenia unijne, przede wszystkim w obrębie Kościołów niezależnych od Rzymu, ale pozostających na gruncie tradycji katolickiej. I. von Döllinger kierował pracami Bońskich Konferencji Unijnych w roku 1874 i 1875 oraz wniósł ogromny wkład w ich przygotowanie przez swoje monachijskie wykłady o „powtórny zjednoczeniu Kościołów”. Działalność starokatolików w obecnym ruchu ekumenicznym jest realizacją duchowego testamentu I. von Döllingera”.

„Na szczęście, na zdrowie, na ten Nowy Rok”



Kolędnicy w Polanie (strona internet. „Nowy Rok dla naszych przodków...”)

Przełom starego i nowego roku w obrzędowości ludowej był niezwykle ważnym czasem, i podobnie jak dzień Wigilii w szczególny sposób rzutował na przyszłość. W najlepszy sposób potwierdza to ludowe porzekadło „jaki Nowy Rok – taki cały rok”.

Sądzone, że Nowy Rok sprzyja działaniom mogącym zapewnić zdrowie, dostatek, urodzaj i szczęście. Pierwszy dzień roku powinno się zatem spędzić w zgodzie i radości, aby cały rok był szczęśliwy i wesoły. Należało wcześniej wstać, by zapobiec ospałości i lenistwu, a następnie umyć się w zimnej wodzie, która zagwarantuje nam zdrowie i urodę. W tym

dniu należało na stole położyć duży, nie napoczęty bochenek chleba oraz przygotować obfity, świąteczny obiad, by żadnego pożywienia nie brakowało nam przez cały rok. Wierzono, że w sylwestrową noc nie może zabraknąć w domu wody i ognia. Gospodynie starały się posiadać pełną spiżarnię zapasów, by odgonić od domu biedę. Starano się też mieć na sobie nową odzież – dotyczyło to zwłaszcza panien, co miało zapewniać powodzenie u płci przeciwnej. Wierzono również, że w Sylwestra nie należy sprzątać, żeby miotłą nie wymieść z domu szczęścia. Tuż przed północą w Sylwestra chłopcy strzelali z batów, żeby

„wypękać” stary rok. Głośno walono w blachy, dzwoniono blaszanymi puszkami, wypędzając stary rok.

Noworoczne szczodraki

W Nowy Rok od świtu po kolędzie chodziły „szczodraki-szczodroki”, składając mieszkańcom życzenia pomyślności, dostatku i zdrowia. „Po szczodrakach” chodziły przeważnie dzieci, które za życzenia dostawały specjalnie na ten cel wypiekane z pszennej mąki bułeczki, zwane „szczodrakami”. Starsi chłopcy chodzili po kolędzie z „drobami”. Przebierali się oni w kozuchy odwrócone włosiem na zewnątrz lub okręcali

się słomianymi powróżkami. Na twarze zakładali kolorowe maski. Często kołędowali w towarzystwie muzykantów. Obdarowywano ich miarką zboża lub drobnymi kwotami pieniężnymi. „Szczodroki” i „droby” śpiewali kołędy i składali rymowane życzenia. Elementy ubrań kołędników – sierść, słoma kojarzyły się z mnogością, dostatkami; tak przebrani uosabiali obfitość. Odwiedzając domy po kołędzie mieli sprowadzić na nie dostatek.

Kołędowaniu towarzyszyły żarty i wybryki młodzieży. Były one w tym dniu tolerowane, gdyż uważano, że swoboda i wesołość panująca w Nowym Roku sprawia, iż cały rok będzie szczęśliwy, wesoły i bez troski. Dzisiaj już niewielu wierzy, że „droby” przynoszą szczęście, że od ich wizyty będzie zależał dostatek w naszym domu. Pamiętajmy jed-

nak, iż niosą oni tradycję i przypominają o obrzędach, jakie kultywowali nasi przodkowie.

Noworoczne powinszowania

Nowy Rok to dzień odwiedzin krewnych, sąsiadów i kawalerów. Pierwszy noworoczny gość, który przekroczy próg naszego domu, to zapowiedź pomyślności lub całorocznego pecha. Najlepszym zwiastunem szczęścia jest mężczyzna. Z kolei każda kobieta zapowiada kłopoty dla całej rodziny. Dawniej, wchodzący do domu goście, witali gospodarzy słowami „Na szczęście, na zdrowie, na ten Nowy Rok, żeby wam się rodziła kapusta i groch, ziemniaki i proso, żebyście nie chodzili boso”. Wszystkie składane wówczas życzenia noworoczne były traktowane bardzo poważnie, gdyż wiercono, że

mogą mieć rzeczywisty wpływ na ludzkie losy.

Na Nowy Rok pogoda, będzie w polu uroda

Nowy Rok to również dzień wróżb dotyczących pogody i urodzaju. Począwszy od 1 stycznia, w ciągu dwunastu dni obserwowano niebo, by odgadnąć pogodę na kolejne miesiące roku. Wróżby często ujmowane były w przysłowia:

Jak Nowy Rok jasny i chłodny – cały roczek pogodny i płodny

Gdy w Nowy Rok w nocy jasno – będzie w gumnach ciasno

Gdy Nowy Rok mglisty – zjedzą kapustę glisty

Co Nowy Rok nakaże, to wrzesień pokaże

Gdy w Nowy Rok pluta, ze żniwem też będzie pokuta

Nowy Rok nastaje, każdemu ochoty dodaje

Krakowskie szopki

Krakowskie szopki od lat zachwycają swoim bogactwem, kunsztem i precyzją. Bogato zdobione, wielowieżowe sceny o architekturze nawiązującej do zabytków Krakowa, przedstawiają misterium Bożego Narodzenia. Te kolorowe, mieniące się wszystkimi barwami cudowna, na stałe wpisały się w okolicy świąteczny krajobraz Krakowa.

Jak co roku w pierwszy czwartek grudnia krakowscy szopkarze spotykają się pod pomnikiem Adama Mickiewicza na Rynku Głównym, by zaprezentować swoje dzieła. Po hejnale z Wieży Mariackiej szopki w barwnym korowodzie są przynoszone do Pałacu Krzysztofora. Tu zostają ocenione przez jury, które wybiera tę najpiękniejszą, a najciekawsze prace trafiają do zbiorów Muzeum His-

torycznego Miasta Krakowa. Wszystkie zgłoszone prace tradycyjnie prezentowane są na pokonkursowej wystawie.

Każda krakowska szopka nawiązuje do legend, wydarzeń historycznych oraz architektury i zabytków miasta: kościo-

łów, Sukiennic, Wawelu. Tradycja budowania szopek rozpowszechniła się w XIX wieku wśród murarzy i robotników budowlanych, poszukujących zarobków w okresie jesienno-zimowym. Te współczesne stanowią świadectwo pasji i talentu swoich twórców, często przedstawicieli wielopokoleniowych rodzin szopkarzy.



Konkurs szopek krakowskich, Kraków Rynek Główny

Pałac Saski w Warszawie na

1 Widok wnętrza Grobu Nieznanego Żołnierza. Obecnie miejsce to wygląda podobnie, choć oczywiście perspektywy nie zamyka płaskorzeźba z bronią i sztandarami – była umieszczona na ścianie nieistniejącego dziś Pałacu Saskiego. Po Powstaniu Grób Nieznanego Żołnierza zniszczono, choć nie tak doszczętnie jak pozostałą część Pałacu Saskiego. Od strony Placu Piłsudskiego ocalała ściana z trzema arkadami, od strony Ogrodu Saskiego tylko z dwiema. Sklepienie arkad zapadło się i środek wypełniał gruz z zawalonych kolumn i dachu. Znana nam dziś trwała ruina jest wynikiem powojennej odbudowy – odtworzono sklepienie, dobudowano fragment ściany od strony Ogrodu Saskiego, zrekonstruowano zniszczone elementy wystrój.

2 Tak wyglądała kolumnada Pałacu Saskiego, zanim umieszczono w niej Grób Nieznanego Żołnierza. W pierwszej chwili opis pocztówki może dziwić, skoro Ogrodu Saskiego praktycznie nie widać, ale po prostu arkady pełniły funkcje ogrodzenia, a jedna z nich była bramą do parku.

3 Pamiątkowa pocztówka z uroczystości złożenia szczątków Nieznanego Żołnierza do przygotowanego dla nich grobu pod kolumnadą Pałacu Saskiego. Wydarzenie to miało miejsce 2 listopada 1925 roku. By nadać kolumnadzie odpowiednią oprawę, przywróco-



WARSZAWA. Fragment z ogrodu Saskiego. VARSOVIE. Fragment du Jardin de Saxe.



przedwojennej fotografii



4

no zasłaniającą dach attykę (1), usuniętą przed 1900 rokiem.

Ciało niezidentyfikowanego obrońcy ojczyzny (2) zostało sprowadzone z Cmentarza Orłąt we Lwowie. O wyborze tego miejsca zdecydowała specjalna procedura.

4 Istniejący do dziś zegar słoneczny został ustawiony w 1863 roku. Jak widać, wzbudzał duże zainteresowanie.

5 W 1923 roku przed Pałacem Saskim, będącym siedzibą Sztabu Generalnego, ustawiony został pomnik księcia Józefa Poniatowskiego. Na mocy zawartego w 1921 roku z Rosją Radziecką traktatu ryskiego doszło do rewindykacji polskich dóbr kultury, wśród których był pomnik księcia. Początkowo ustawiono go



5

na dziedzińcu Zamku Królewskiego, by ostatecznie został ustawiony na ówczesnym placu Saskim. Cokół projektu Aleksandra Bojemskiego przetrwał wysadzenie pomnika przez Niemców w grudniu 1944 roku. Jednak wobec rezygnacji po wojnie z powtórnego ustawienia pomnika na placu, cokół również został usunięty.

(Fot. zaczerpnięto z albumu pt. „Utraczone miasto. Warszawa wczoraj i dziś”, wyd. Skarpa Warszawska, Warszawa 2016).

rodzina

MIESIĘCZNIK KATOLICKI

Wydawca: Społeczne Towarzystwo Polskich Katolików. Instytut Wydawniczy im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Redaguje Kolegium. Adres redakcji: ul. Czardasza 18, 02-169 Warszawa, tel./fax (22) 868-32-47. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych i zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Adres internetowy: redakcja@polkat.com.pl

Skład i druk: Fotoskład sc.

Nakład: 1250 egz.

Świąteczna piosenka

Urastaj mi powracaj cieniu
domu dalekiego
I ty choinko pod oknem
światlista
Łzo czysta skryta u oka dziś
mojogo
Raduj się wesel mi się jeszcze
Dziecinne moje
Boże Narodzenie
Po całutkim choćbym szukał
świecie
Nie wypatrzę gwiazdki tak
pierwszej
Nie napotkam pasterzy
weselszych
– Nie ma już zim takich na
Ziemi
i na Firmamencie
Rozpierzchło się przeweseliło
Ono śliczne wtenczas
świętowanie
Łańcuch ludzi aniołów pospołu
u stołu
– Biel święta na sianie
Urastaj wspominaj mi się
świątecznie
Cieniu domu pierwszego
– Mateczniku żywiczny
starodrzewiany
Przez pokoje twe przeszły
pokolenia liczne



Boże Narodzenie. Anioł zwiastuje (archwialna kartka pocztowa z lat międzywojennych)

Ażeś sam się rozstąpił
na Cichą poszedłeś Polanę
Snuj się mi kołędo
Na dalekich jak już
kilometrach
Mrok na polach ciemne drogi
A w okienku urojonym
Łśni choinka ustrojona
– daleko...
Urwis mały ciągiem przy niej
chodzi
Złoconego gwałtem urwać chce
orzecha
z samego czubeczka
– Na imię mu Leszek.
Jeszcze mu nie przeszło.
(„Piosenka na Boże Narodzenie”,
Leszek Długosz)

STYCZEŃ	LUTY	MARZEC	KWIECIEŃ	MAJ	CZERWIEC
1. W. NOWY ROK BOŻEJ RODZ. MARYI 2. Ś. Grzegorza, Bazylego 3. C. Danuty, Zdzisława 4. P. Anieli, Eugeniusza 5. S. Szymona, Edwarda 6. N. OBJAWIENIE PAŃSKIE Kacpra, Melchiora, Baltazara 7. P. Juliana, Lucjana 8. W. Seweryna, Teofila 9. Ś. Juliana, Marceliny 10. C. Jana, Wilhelma 11. P. Honoraty, Matyldy 12. S. Arkadiusza, Benedykta 13. N. CHRZTU PAŃSKIEGO 14. P. Hilarego, Feliksa 15. W. Franciszka, Pawła 16. Ś. Marcelego, Włodzimierza 17. C. Jana, Antoniego 18. P. Rozp. Tyg. M.o Jedn. Chrz. 19. S. Henryka, Marty 20. N. Sebastiana, Fabiana 21. P. Dzień Babci Agnieszki, Jarosława Dzień Dziadka Dominika, Wincentego 23. Ś. Rajmunda, Karola 24. C. Tymoteusza, Felicjana 25. P. Zak. Tyg. M.o Jedn. Chrz. 26. S. Pauliny, Polikarpa 27. N. Anieli, Jana 28. P. Juliana, Tomasza 29. W. Zdzisława, Franciszka 30. Ś. Macieja, Martyny 31. C. Jana, Ludwika	1. P. Brygidy, Ignacego 2. S. MATKI BOŻEJ GROMN. OFIAROWANIE PAŃSKIE 3. N. Błażeja, Oskara 4. P. Andrzeja, Weroniki 5. W. Agaty, Adelajdy 6. Ś. Doroty, Pawła 7. C. Ryszarda, Romualda 8. P. Hieronima, Jana 9. S. Apolonii, Nikifora 10. N. Elwiry, Jacka 11. P. Marii, Lucjana 12. W. Eulalii, Modesta 13. Ś. Grzegorza, Katarzyny 14. C. Cyryla, Metodego 15. P. Fausty, Klaudiusza 16. S. 66. rocznica śmierci bpa F. Hodura 17. N. Aleksego, Zbigniewa 18. P. Szymona, Konstancji 19. W. Konrada, Arnolda 20. Ś. Leona, Eustachego 21. C. Eleonory, Piotra 22. P. Marty, Małgorzaty 23. S. Izabeli, Damiana 24. N. Bogusza, Macieja 25. P. Wiktora, Cezarego 26. W. Aleksandra, Mirosława 27. Ś. Gabriela, Anastazji 28. C. Lecha, Romana	1. P. Albina, Antoniego 2. S. Heleny, Pawła 3. N. Feliksa, Kunegundy 4. P. Kazimierza, Eugeniusza 5. W. Fryderyka, Teofila 6. Ś. POPIELEC 7. C. Tomasza, Pawła 8. P. Beaty, Wincentego 9. S. Franciszki, Dominika 10. N. I WIELKIEGO POSTU 11. P. Konstantego, Ludostawa 12. W. Grzegorza, Justyny 13. Ś. Bożeny, Krystyny 14. C. Matyldy, Łazarza 15. P. Longina, Klemensa 16. S. Hilarego, Izabeli 17. N. II WIELKIEGO POSTU 18. P. Cyryla, Edwarda 19. W. Św. Józefa Oblubieńca NMP 20. Ś. Klauddii, Maurycego 21. C. Mikołaja, Benedykta 22. P. Katarzyny, Bogustawa 23. S. Feliksa, Pelagii 24. N. III WIELKIEGO POSTU 25. P. ZWIASTOWANIE NMP 26. W. Emanuela, Teodora 27. Ś. Lidii, Ernesta 28. C. Jana, Anieli 29. P. Wiktora, Eustachego 30. S. Amelii, Leonarda 31. N. IV WIELKIEGO POSTU	1. P. Grażyny, Ireny 2. W. 14. roczn. śmierci św. Jana Pawła II Franciszka, Teodozji 3. Ś. Ryszarda, Pankracego 4. C. Wactawa, Izydora 5. P. Ireny, Wincentego 6. S. Celestyna, Wilhelma 7. N. V WIELKIEGO POSTU 8. P. Waltera, Dionizego 9. W. Marii, Marcelego 10. Ś. Makarego, Michała 11. C. Filipa, Leona 12. P. Juliusza, Wiktora 13. S. Marcina, Przemysława 14. N. NIEDZIELA PALMOWA 15. P. Anastazji, Teodora 16. W. Julii, Benedykta 17. Ś. Roberta, Rudolfa 18. C. WIELKI CZWARTEK 19. P. WIELKI PIĄTEK 20. S. WIELKA SOBOTA 21. N. WIELKANOC 22. P. PONIEDZIAŁEK WIELKANOCNY 23. W. Jerzego, Wojciecha 24. Ś. Aleksego, Grzegorza 25. C. Marka, Jarosława 26. P. Marii, Marcelego 27. S. Zyty, Felicji 28. N. II WIELKANOCNA 29. P. Katarzyny, Hugona 30. W. Mariana, Katarzyny	1. Ś. Święto Pracy; św. Józefa 2. C. Atanazego, Zygmunta 3. P. NMP KRÓLOWEJ POLSKI Święto Konstytucji 3 Maja 4. S. Moniki, Floriana 5. N. III WIELKANOCNA 6. P. Filipa, Jakuba 7. W. Augusta, Róży 8. S. Stanisława, Wiktora 9. C. Grzegorza, Karoliny 10. P. Izydora, Antoniny 11. S. Franciszka, Miry 12. N. IV WIELKANOCNA 13. P. Roberta, Serwacego 14. W. Macieja, Bonifacego 15. Ś. Zofii, Izydora 16. C. Stanisława, Wierczysława 17. P. Weroniki, Sławomira 18. S. Eryka, Feliksa 19. N. V WIELKANOCNA 20. P. Bernardyna, Aleksandra 21. W. Tymoteusza, Wiktora 22. Ś. Rity, Heleny 23. C. Iwony, Kryspina 24. P. Joanny, Zuzanny 25. S. Grzegorza, Urbana 26. N. VI WIELKANOCNA Dzień Matki 27. P. Augustyna, Juliana 28. W. Jaromira, Justyny 29. Ś. Urszuli, Magdaleny 30. C. Jana, Karola 31. P. Anieli, Petroneli	1. S. Dzień Dziecka 2. N. WNIEBOWST. PAŃSKIE 3. P. Karola, Leszka 4. W. Karola, Franciszka 5. S. Bonifacego, Walerii 6. C. Norberta, Pauliny 7. P. Roberta, Wiesława 8. S. Wilhelma, Seweryna 9. N. ZESŁANIE DUCHA ŚW. 10. P. Bogumiła, Małgorzaty 11. W. Adelajdy, Feliksa 12. S. Jana, Onufrego 13. C. Antoniego, Lucjana 14. P. Elwiry, Walerego 15. S. Jolanty, Wita 16. N. TRÓJCY PRZENAJŚW. 17. P. Laury, Alberta 18. W. Elżbiety, Marka 19. Ś. Gerwazego, Protazego 20. C. BOŻE CIAŁO 21. P. Alicji, Alojzego 22. S. Pauliny, Flawiusza 23. N. Dzień Ojca 24. P. Narodziny św. Jana Chrzciciela 25. W. Łucji, Wilhelma 26. Ś. Jana, Pawła 27. C. Władysława, Marii NMP NIEUST. POMOCY 28. P. Leona, Ireneusza 29. S. Św. Apostołów Piotra i Pawła 30. N. Lucyny, Emilii



KALENDARZ MIESIĘCZNIKA KATOLICKIEGO

rodzina

na rok

2019

LIPIEC	SIERPIEŃ	WRZESIEŃ	PAŹDZIERNIK	LISTOPAD	GRUDZIEŃ
1. P. Haliny, Mariana 2. W. Marii, Urbana 3. Ś. Jacka, Anatola 4. C. Malwiny, Elżbiety 5. P. Antoniego, Karoliny 6. S. Cyryla, Metodego 7. N. Dominiki, Łucji 8. P. Elżbiety, Edgara 9. W. Weroniki, Zenona 10. S. Amelii, Filipa 11. C. Benedykta, Olgi 12. P. Brunona, Jana 13. S. Eugeniusza, Małgorzaty 14. N. Kamila, Marcelego 15. P. Henryka, Włodzimierza 16. W. Benedykta, Eustachego 17. Ś. Aleksego, Bogdana 18. C. Kamila, Szymona 19. P. Marcina, Wincentego 20. S. Czesława, Hieronima 21. N. Daniela, Wiktora 22. P. Marii, Magdaleny 23. W. Sławomira, Apolinarego 24. Ś. Kingi, Krystyny 25. C. Jakuba, Krzysztofa 26. P. Anny, Joachima, Hanny 27. S. Julii, Natalii 28. N. Wiktora, Innocentego 29. P. Marty, Olafa 30. W. Piotra, Julity 31. Ś. Ignacego, Lubomira	1. C. 75. rocznica Powstania Warszawskiego 2. P. Marii, Gustawa 3. S. Lidii, Nikodema 4. N. Dominiki, Protazego 5. P. Marii, Oswalda 6. W. PRZEMIENIENIE PAŃSKIE 7. Ś. Doroty, Kajetana 8. C. Dominika, Emiliana 9. P. Jana, Romana 10. S. Borysa, Wawrzyńca 11. N. Lidii, Zuzanny 12. P. Euzebiusza, Klary 13. W. Heleny, Hipolita 14. S. Maksymiliana, Alfreda 15. C. WNIEBOWZIĘCIE NMP 16. P. Joachima, Rocha 17. S. Anity, Jacka 18. N. Heleny, Laury 19. P. Bolesława, Juliusza 20. W. Bernarda, Sobiesława 21. Ś. Jolanty, Piusa 22. C. Marii, Cezarego 23. P. Filipa, Wiktora 24. S. Bartłomieja, Jerzego 25. N. Grzegorza, Ludwika 26. P. MB CZESTOCHOWSKIEJ 27. W. Moniki, Cezarego 28. Ś. Adeliny, Aleksego 29. C. Jana, Sabiny 30. P. Róży, Szczęsnego 31. S. Bohdana, Rajmunda	1. N. 80. rocznica wybuchu II wojny światowej 2. P. Stefana, Juliana 3. W. Szymona, Izabeli 4. Ś. Rozalii, Róży 5. C. Doroty, Wawrzyńca 6. P. Beaty, Zachariasza 7. S. Melchiora, Reginy 8. N. NARODZENIE NMP 9. P. Piotra, Sergiusza 10. W. Łukasza, Mikołaja 11. Ś. Jacka, Prota 12. C. Marii, Gwidona 13. P. Eugenii, Aureliusza 14. S. PODWYŻ. KRZYŻA ŚW. 15. N. MB BOLESNEJ 16. P. Edyty, Kornelii 17. W. Roberta, Justyny 18. S. Irmę, Stanisława 19. C. Januarego, Konstancji 20. P. Filipiny, Eustachego 21. S. Mateusza, Hipolita 22. N. Tomasza, Maurycego 23. P. Marleny, Bogusława 24. W. Gerarda, Teodora 25. Ś. Aurelii, Władysława 26. C. Kosmy, Damiana 27. P. Justyny, Wincentego 28. S. Wacława, Marka 29. N. Michała, Rafała, Gabriela 30. P. Grzegorza, Hieronima	1. W. Remigiusza, Danuty 2. Ś. Św. Aniołów Stróżów 3. C. Teresy, Gerarda 4. P. Edwina, Franciszka 5. S. Apolinarego, Fausty 6. N. Artura, Brunona 7. P. NMP RÓŻANCOWEJ 8. W. Brygidy, Pelagii 9. Ś. Bogdana, Dionizego 10. C. Franciszka, Pauliny 11. P. MACIERZYNSTWA NMP 12. S. Maksymiliana, Eustachego 13. N. Edwarda, Honorata 14. P. Dzień Edukacji Narodowej 15. W. Jadwigi, Teresy 16. Ś. Ambrożego, Florentyny 17. C. Wiktora, Małgorzaty 18. P. Lucyny, Łukasza 19. S. Piotra, Pelagii 20. N. Ireny, Jana 21. P. Urszuli, Jakuba 22. W. Filipa, Flawiusza 23. Ś. Ignacego, Teodora 24. C. Marcina, Rafała 25. P. Darii, Ingi 26. S. Ewarysta, Lucjana 27. N. Sabiny, Wincentego 28. P. Szymona, Tadeusza 29. W. Michała, Wioletty 30. Ś. Przemysława, Zenobii 31. C. Krzysztofa, Urbana	1. P. Wszystkich Świętych 2. S. DZIEN ZADUSZNY 3. N. Sylwii, Huberta 4. P. Karola, Olgierda 5. W. Elżbiety, Sławomira 6. S. Leonarda, Feliksa 7. C. Willibrorda, Antoniego 8. P. Wiktora, Seweryna 9. S. Teodora, Ursyna 10. N. Leona, Andrzeja 11. P. Święto Niepodległości Marcina, Wiktoria 12. W. Renaty, Witolda 13. S. Benedykta, Stanisława 14. C. Serafina, Wawrzyńca 15. P. Alberta, Leopolda 16. S. Gertrudy, Edmunda 17. N. Grzegorza, Salomei 18. P. Romana, Klaudyny 19. W. Elżbiety, Seweryna 20. Ś. Edmunda, Rafała 21. C. Janusza, Konrada 22. P. CHRYSYSTUSA KRÓLA WSZECHŚWIATA 23. S. Felicjy, Klemensa 24. N. Marii, Flory 25. P. Katarzyny, Elżbiety 26. W. Leonarda, Konrada 27. Ś. Wirgiliusza, Waleriana 28. C. Stefana, Zdzisława 29. P. Błażeja, Saturnina 30. S. Andrzeja, Konstantego	1. N. I ADWENTU 2. P. Pauliny, Rafała 3. W. Franciszka, Lucjana 4. S. Barbary, Jana 5. C. Sabiny, Kryspina 6. P. Mikołaja, Emiliana 7. S. Ambrożego, Marcina 8. N. II ADWENTU NIEPOK. POCZ. NMP 9. P. Leokadii, Walerii 10. W. Julii, Marii 11. S. Damazego, Daniela 12. C. Aleksandra, Ady 13. P. Łucji, Otylii 14. S. Alfreda, Izydora 15. N. III ADWENTU 16. P. Albiny, Zdzisławy 17. W. Olimpii, Łazarza 18. S. Bogusława, Gracjana 19. C. Dariusza, Gabrieli 20. P. Bogumiła, Dominika 21. S. Tomasza, Piotra 22. N. IV ADWENTU 23. P. Wiktoria, Jana 24. W. WIGILIA BOŻEGO NARODZENIA 25. Ś. BOŻE NARODZENIE 26. C. DRUGI DZIEŃ ŚWIĄT Szczepana, Dionizego 27. P. Jana, Fabiola 28. S. Młodzianków Męczenników 29. N. Świętej Rodziny 30. P. Eugeniusza, Irminy 31. W. Sylwestra, Melanii